

Píseň: EZ130 - Můj Pane, z hlubin volám +**modlitba;** **Oddíl k výkladu:** Sd 8, 1-17

Milí přátelé,

minulý týden jsme se věnovali „boji“ Gedeona a jeho tří set spolubojovníků proti Midjáncům. Z Gedeonovy skupiny nikdo nepoužil žádnou zbraň, přesto zvítězili - díky Boží moci a milosti, která uvedla v paniku nepřátelský tábor. Tři sta Gedeonových spolubojovníků, kteří s ním pokračují v Hospodinově misi i v dnešním oddílu, je zbyteček nepověřivých a odvážných z mnohem většího zástupu těch, kteří se přišli připojit k pověstmi a legendami opředenému Gedeonovi.

V závěru Sd 7 pak Gedeon přizval okolní kmemy k pronásledování Midjánců, mezi nimi i Efrajima.

Konflikt s Efrajimem

A jak jsem říkal v závěru posledního výkladu, biblický vypravěč tím připravuje následující konflikt. I jeho rozřešení.

Efrajim byl mocným kmenem (srv. např.: Ž 60, 9; Iz 9, 8; Iz 11, 13 atd.) , který se často, právě pro svůj pocit moci projevoval pyšně (Iz 9, 8; Iz 11, 13 atd.). Do karet světské politiky mu hrálo také to, že se nacházel mezi Jeruzalémem a Samařím, tedy mezi dvěma hlavními městy pozdějších království.

Kraličtí v Sd 8, 1 hezky překládají, že Efrajimští: „... se tuze na [Gedeona] domlouvali.“ Tentokrát je ekumenický překlad přesnější - dosl. se „... s ním hádali v síle.“

Gedeon celou situaci zvládne velmi diplomaticky. Na první pohled poukáže na moc a historii kmene Efrajim (Sd 8, 2a), ba dokonce sníží „vinobraní“ svého úsilí před „paběrkováním“ Efrajima, ale zároveň ponechá osten: Bez vinobraní totiž není paběrkování. I kdyby tedy efrajimské paběrkování bylo mocnější a bohatější, nebylo by ho, nebýt skrze Gedeona způsobené vinobraní. Pro jistotu ještě přidává Gedeon „třešničku na dortu“ v podobě porážky Oréba a Zéba z rukou Efrajimců.

My však víme, že Oréb a Zéb nejsou až tak důležití. Důležití „králové“ jsou ještě stále na útěku - Zebach i Salmuna. O jejich důležitostech svědčí jak nechuť Penúleu i Sukótu pomoci Gedeonovi, tak velikost jejich vojska (Sd 8, 10).

Desátý verš opět ukazuje, jak biblický vypravěč nakládá s číselnými údaji. Pokud v původním boji u Charódu padlo 120 tisíc mužů, tak současná „armáda“ asi 15 tisíc mužů je jen komickým zbytečkem. Biblický vypravěč, stejně jako v předchozím oddíle, ponechává dvojakost významu hebr. eléf, aby symbolicky ukázal, o kolik bylo větší vítězství Hospodinovo u Charódu oproti pokračujícím bojům.

Přátelská-nepřátelská města

Při pronásledování potřebuje Gedeon a jeho muži doplnit zásoby - obracejí se na města Sukót a Penúel. Sukót (Gn 33, 17) a Penúel (někdy peníel; Gn 32, 31+32) jsou města spojená s jákoberskou tradicí. Rozhodně šlo o významná města v oblasti - přesto se nepřidávají k boji Hospodinově, který přináší Gedeon. Ať už z důvodů světské politiky nebo z nedůvěry v Hospodinovu moc.

Komické přitom je, že s Gedeonem táhne jen hrstka mužů a žádají pouze chléb. Podobná historka se v SZ vrací znovu a znovu (např. 1Sam 21, 1-7) i v NZ (Mt 4, 3). Chléb reprezentuje základní potravinu - nic zvláštního ani bohatého, ale přitom dostatečného pro udržení života. I toto málo však je Gedeonovi a jeho mužům odmítnuto.¹ Gedeon přitom nežádá o chléb pro sebe, ale jen pro své muže (Sd 8, 5).

Obě města si tak vysluhují od Gedeona zaslíbení soudu, protože dají na světské politické poměry více než na rozmáhající se vítězství a království Hospodinovo.

Doražení Midjánců

Zebach (= oběť) i Salmuna (= božstvo Salmun (=Temný, Temnota) vládne) shromáždili další vojsko a usadili se na stepi v Karkóru (výskyt pouze zde). Gedeon však obešel jejich ležení po

---

¹ Možná také pro smlouvu těchto měst s pronásledovanými vládci.

kočovnické stezce (nikoli po hlavní cestě) a zaútočil ze nečekané strany.²

Opakuje se „způsob“ boje od Charódu: Pověřiví a pohanští Midjánci se vyděsí, když na ně Gedeonovci udeří odjinud, než čekali. Opět není ani zmínka o boji samotném, ani o zabíjení - oba králové jsou zajati na útěku (velitelé, kteří opustili své vojsko!) a nepřátelé vyděšeni.

Tak je znovu zopakován posměch vůči náboženstvím plodnosti a dalším přírodním kultům, které pak ovlivňují (jako každé náboženství i anti-náboženství) celou kulturu: Tyto systémy jsou tak nefunkční a nepravdivé, že nenesou ani krále v boji vůči razantně méně početnému a hůře vyzbrojenému nepříteli. Raději oba utekli, protože nečekali, že je Gedeon a jeho hrstka budou i dál pronásledovat. Tak musí těch 300 asi být božstvy, když se za nimi takhle vytrvale ženou a předtím „zaútočili“ v noci jako ohniví půlnoční démoni.

Splnění slibů a mnoho nejasností

S Zebachem a Salmunou v zajetí se Gedeon vrací k těm městům, která jim nechtěla dopřát ani trochu chleba na cestu. Po cestě chytil nějakého mládence - zřejmě z personálu svatyně, protože umí psát.³

Gedeon splnil slib, který dal Sukótu i Penúelu. My však již nevíme, o co vlastně šlo. I různá podání se snaží vypořádat se zejm. se sukótským trestem různě. Ale zda je nějak vyšlehal, nebo protáhl bodláčím nebo šlo o parodii nějakého magického úkonu nebo ještě něco jiného - nevíme.

Podobně v Penúelu - nevíme, proč zrovna věž, ani proč vůbec věž ve městě stála. Snad nějaká hradební? U svatyně? Můžeme se snad oprávněně domýšlet, že šlo o významnou budovu, jak to s věžemi bývá dodnes. Nic dalšího však nevíme.

Třetí nejasnost nám pak přinese Sd 8, 18 - o tom více příště.

---

² Proto je tak konkrétně geograficky popsáno, kdo kde byl, přestože jinde v kánonu se tyto názvy nevyskytují.

³ A zná všechny velmože a starší.

Závěr

Celý příběh v kánonu uvedeného boje Gedeona proti Midjancům pak dochází ozvuku také v Ž 83, 11 (předchozí verše by také měly být povědomé). Možná také v Iz 9, 1-4+10,26.

Gedeonova vítězství totiž poráží jeden v předních kenaanských kmenů - Midjance. Tyto příběhy tedy vypráví o zlomových událostech pro obydlí kenaanské oblasti Israelci. Nejen pro vítězství nad mocným nepřítelem (který zaútočil!), nejen pro porážku v první řadě jejich božstev (srv. první Gedeonovu misi, jméno obou dnešních vůdců atd.), ale také pro vydobytí možnosti žít v úrodných nížinách pro Israelce.

Že se to neobešlo bez vnitřních svárů o důležitost a pocty, je trochu smutné. Efrajim se bude takto projevovat znovu a znovu. Bohužel se i řada lidí považuje za křesťany, židy apod., ale důležitější je vlastní oslava, vlastní důležitost a vliv než sláva Božího jména. Než dílo Boží vinice a království. Než to, že právě Bůh zvítězil nad Midjanci, ne hrstka Israelců, kterých se sešla sotva sedmina nepřátelské armády (srv. Sd 8, 10 a 7, 3).

Než to, že je to Boží pravice a světlo jeho tváře, co přináší vítězství, pokoj a dobro (Ž 44, 4).

Dnes nechť také vynikne, že ne všemu v kánonu Bible jsme schopni porozumět - dochovalo se příliš málo, než abychom věděli, co se dělo se sukotskými staršími. Díky Bohu se však jedná o detaily, které by jistě byly zajímavé, ale na podstatu zvěsti nemají vliv.

Píseň: 195 – Všichni kdo skládají + **modlitba Páně**
Rozhovor